

AĞAÇCIKLAR, ÇALILAR,
SARILICI VE
TIRMANICILAR

- Abelia R. Br. (Abelya)
- Caprifoliaceae familyasına ait, çalı
- grubundan bir bitkidir.
- Dalları tüylü, yaprakları ılıman bölgelerde hep yeşil kalır, soğuk yerlerde ise kış geldiğinde dökülür. Temmuz ayının ortasından başlayarak dallarının ucunda 15-25 cm uzunluğunda, salkım biçiminde çiçekler açar.
- Kelebekler bu çiçekleri çok severler.
- Güneşli ya da yarı gölge yerlerde
- ve nemli, besin maddelerince
- zengin topraklarda iyi gelişir.
- Bahçeye gruplar halinde dikilebilir.

- *Arbutus unedo* L.(Adi kocayemiş)
Ericaceae (fundagiller) familyasından meyveleri yenen bir çalı türü.
- Gençken tüylü olan kızılımsı kahverengi dallar üzerindeki yapraklar tüysüz, üst yüzü parlak yeşil, alt yüzü daha açık yeşil,
- Çiçekler beyaz renkli, uç kısımları yeşilimsi, salkım durumları şeklinde,
- Meyveleri küre biçiminde, yüzeyi pürtüklü, ateş kırmızısı veya portakal rengindedir.
- 4-5 tohumlu etli bir meyvesi vardır.
- Türkiye'de Marmara, Ege, Akdeniz ve Karadeniz bölgesindeki makilerle birlikte bulunur.

Aucuba japonica (Japon defnesi, Akuba)

- Cornaceae familyası
- Yeşil yaprakları derimsi ve parlak yeşil renkli,
- Meyveler oval yuvarlak
- 2-3 m boy yapar,
- Ilıman iklimlerde iyi gelişir,
- Kurağa dayanıklıdır,
- Meyve içerisinde tek bir tohum bulunur,
- Tohumlar Ekim-Şubat arası olgunlaşır.
- Tohum, çelik ve daldırma ile üretilir,
- Gölge, yarı gölge bitkisidir.

Foto: Ame Ånderberg

- *Berberis thunbergii* (Adi kadın tuzluğu)
- Anavatan Japonya, Berberidaceae fam.
- Hemen hemen her toprakta yetişir,
- Donlara dayanıklı,
- Gölge-yarıgölge bitkisidir,
- Meyve parlak koyu kırmızı renkli, elips biçiminde çok sayıdadır,
- Tohumlar sonbahar ve ilkbaharda(6-13 hafta soğuk katlamadan sonra)
- Çelikle İlkbahar ve Sonbaharda üretilir.

Bignonia campsis radicans(L.)
(Acem borusu, Boru çiçeği)

Uzun boylu, sarılıcı,
Kışın yaprağını döker,
Yapraklar tüysü,
Çiçekler tüpsü-huni şeklinde,
turuncu renkli,
Meyveleri büyük, sert kabuklu fasulye
şeklinde,
Karıncalar çok sever,

Bougainvillea glabra Choisy (Begonvil, Gelin duvağı)

- Brezilya kökenli. Nyctaginaceae fam.
- Nemli, iyi drenajlı top.,
- güneşli ılıman yerleri sever,
- Donlara duyarlı,
- Işık bitkisi,
- Herdem yeşil yaprakları vardır,
- Daldırma, kök ve gövde çelikleri ile üretilir.

Budlea L.(Kelebek alıısı)

- Asya ve in kokenli,
- Aktif kirece dayanıklı, tuzlu top.
- yetişebilir
- Ekstrem donlara duyarlı,
- Ilıman kuşaklarda iyi gelişir,
- Işık- yarıgölge bitkisidir,
- Meyveler küçük, iekler kokulu ve monoiktir.
- Tohum ve elikle üretilir.

Buxus sempervirens L.
(Adi şimşir)

- **Adi şimşir** (*Buxus sempervirens*)

- Buxaceae (şimşirgiller) familyasından genellikle 1 m'ye kadar boylanan bir şimşir türü.

- Besince zengin, nemli serin, gevşek, humuslu kireçli yerlerde iyi gelişir. Donlara karşı hassastır. İklimi ılımlı ve nemli olan yerlerde, gölgeye dayanıklı olduğundan ağaç altlarında yetiştirilir.
- Üretimi daha çok çelik ve bölme ile olur. Ekim-Kasım aylarında 7,5-15 cm uzunluğunda hazırlanan yarı odunsu çelikler açıkta veya soğuk yastıklarda kökler kolayca köklendirilir.

Erica L. (Süpürge çalısı, Funda)

- *Erica L. Funda* (Süpürge otu)
- Bazı türlerinin dalları ipek böcekçiliğinde askı olarak kullanılır. Dalları çalı süpürgesi yapımında, ayrıca yakacak olarak kullanılır. Genel olarak idrar yolları taşlarına karşı idrar söktürücü olarak kullanılır.
- Funda ayrıca, ishal ve böbrek taşları tedavisinde kullanılır.
- Zeytinyağı ile hazırlanan merhemi
- egzamada faydalıdır.
- Zayıflamak için de kullanıldığı bilinmektedir

Clematis montana L.

(Ak asma)

Himalayalar ve Batı Çin'de doğal yetişir,
Sıcak ve ılıman iklimleri sever,

Tırmanıcı yaygın bir formu vardır,

Işık gölge bitkisidir,
Meyve tüylü ve çıplaktır,
Sert ve yumuşak çelik,
kalem aşısı ve daldırma ile üretilir.

Cornus sericae L.
(Saray kızılciğı)

- *Cornus sericae* L.(Saray kızılciğı)
- En fazla 5-8 m boy yapar. Yapraklar koyu yeşil, her iki yzüzü tüzylü,
- şubat-Mart ayında ačan sarı renkli küçük çiçekleri vardır, meyveleri kırmızı renkli, eliptik şekillidir. Kızılciğik ağacı kuru, balçıklı topraklarda yetişir, çoğalması tohumlar yardımıyla gerçekleşir.
- Odunu lifli olup çok esnek ve dayanıklıdır,
- Baston ve sopa yapımında kullanılır.
- Bir zamanların meşhur falaka aracı
- olarak kullanılmıştır.

Cotoneaster horizontalis (Yatık Dağ Muşmulası)

Batı Çin kökenli,
Hafif nemli, asidik ve kumlu balçık
topraklarda yetişir.
Şiddetli donlarda zarar görür.
Bol güneşli yerleri sever.
Işık-yarı gölge bitkisidir.
Meyveleri küçük, yuvarlak, parlak
kırmızı,
Tohum ve çelikle üretimi yapılabilir.

Hibiscus rosa-sinensis (Japon Gülü)

3 m boylanabilen çalılar,
Yapraklar geniş, kalın ve parlak
yeşil, uzun sivri uçlu
Çiçekler tek, parlak pembemsi
kırmızı
Anavatanı Asya

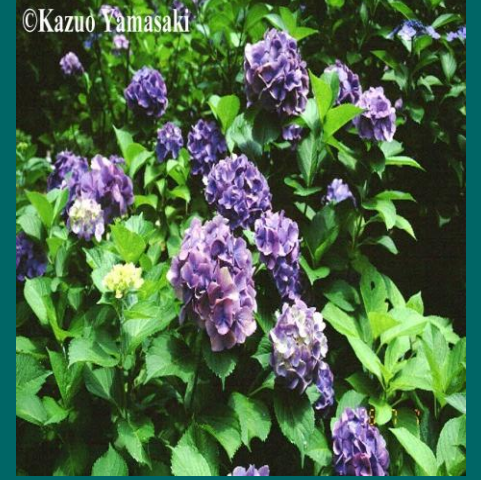

Hibiscus syriacus L. (Ağaç Hatmi)

Familya, Malvaceae
Çin, Hindistan ve Türkiye,
Ekstrem donlarda zarar görür,
Güneşli sıcak yerleri sever,
Işık-yarı gölge ağacıdır.
Tohumları böbrek biçiminde
tüylüdür,
Tohum ve çelikle üretilir,

Hydrangea macrophylla. (Ortanca)

Familya, Saxsifragaceae
Çin, Japonya kökenli,
Donlara duyarlı,
Işık-yarı gölge bitkisidir,
Çiçekleri çoğunlukla üretimde
kullanılmaz,
Çelikle üretim yaygındır

Jasminum primulinum Hemsl. (Sarı Çiçekli Yasemin)

Çok dallanan, sarılıcı veya dik çalılar
Yapraklar karşılıklı dizilir,
Çiçekler sarı veya beyaz,
Çin kökenli

Lantana camara L. (Çalı Mine)

Familya, Verbenaceae

1.5 m'lik küçük çalılar,

Yaprakları oldukça kalın ve pürtüklü, oval kalpsi oval

Çiçekler toplu halde, açık sarı, pembe veya kırmızı,

Meyve üzüksü ve siyah renkli

Tropikal Amerika kökenli

Lonicera periclymenum L. (Hanimeli)

Familiya, *Caprifoliaceae*

4.5-5 m boylanabilir,

Yaprakları karşılıklı, genellikle oval, ve
düz kenarlı,

Çiçekleri saplı, sarımsı
beyaz ve hoş kokulu

Avrupa, Batı Asya ve
Kuzey Afrika kökenli

Lonicera periclymenum L (Beyaz Çiçekli Hanımeli)

4-5 m boylanabilen sarılıcılar
Yaprakları karşılıklı, genellikle
oval ve düz kenarlı

Çiçekleri saplı, sarımsı beyaz ve hoş
kokulu,

Avrupa, Batı Asya ve Kuzey
Afrika'da yetişir.

Lonicera sempervirens (Mercan Hanımelı)

Familya, Caprifoliaceae,
Kuzey Amerika'nın doğusu ve güneyi,
Meyve içinde çok sayıda küçük tohum bulunur,
Dağınık, yayılıcı ve tırmanıcı formdadır,
Işık bitkisidir,
Gölge koşullarda meyve vermez,
Herdem yeşildir,
Tohum, çelik ve daldırma ile üretilir.

Pittosporum tobira.

(Pitosporum)

Pittosporaceae fam.

Japonya ve Çin'de yerli olarak bulunur,

Ilıman iklimi sever,

Meyvenin içinde zehirli, küçük kırmızı renkli yapışkan birçok tohum bulunur,

Işık-yarıgölge bitkisi,

Tohum ve çelikle üretilir.

Pyracantha coccinea (Ateş Dikeni)

2 m boylanabilen, çok dikenli çalılar,
Yaprakları oval, ters mızraksı,
ucu sivri, kenarları dişli,
Çiçeği küçük ve beyaz,
Meyveleri çok sayıda,
boncuk gibi turuncu,
İtalya ve Batı Asya kökenli

Rhus typhina L. (Amerikan Sumağı)

ABD'nin güneyi ve Kanada'da doğal yetişir
Ilıman ve sıcak iklimleri sever,
Işık-yarı gölge bitkisidir,
Tohum ve ilkbaharda elikle
retilir,
Kök sürgünü ayırma ve adi
daldırma ile de üretilir

Rosa canina L. (Kuşburnu, Yaban Gülü)

Familya, Rosaceae

Avrupadan Kuzey Asya'ya kadar yayılım gösterir.

Işık-yarı gölge bitkisidir,
Tohum ve çelikle üretilir,
Yapraklar eliptik, genişçe
ve oval biçimlidir.

Rosmarinus officinalis L (Biberiye)

Familya, Labiatae,
50 cm boyunda çalılar,
Yaprakları şeritsi, üst yüzü koyu yeşil,
alt yüzü beyaz tüylü,
Çiçekleri açık mavi mor,
Akdeniz bölgesinde yaygın

Photo Henriette Kress
<http://www.henriettesherbal.com>

Syringa vulgaris L. (Yaban Leylağı)

Batı Asya, Güney Avrupa ve Türkiye'de
yaygın,
Serin rutubetli yerlerde iyi gelişir,
Sprgemsi bir tepe yapar,
Işık bitkisidir,
Çiçekler mor ve leylak renkli, kokuludur,
Üretim; çelik, daldırma, sürgün ayırma

Medicago arborea L. (Ağaçsı Yonca)

Familya, *Fabaceae*

50-200 cm boyunda, dallı, sert ve siyah gövdeli çalılar,

Yaprakları üçlü, açık yeşil ve uçları dişli,

Çiçekleri turuncu sarı,

Meyve sarmal görünümlü,

Güney Kaliforniya kökenli

Nerium oleander L. (Zakkum)

Familya, Moraceae
Herdem yeşil, boylu çalılar,
Yaprakları mızrak şeklinde,
Çiçekleri huniye benzer ve
kırmızı, pembe veya beyaz
renkte,
Zehirlidir,
Akdeniz bölgesinde
yaygındır.

Thevetia peruviana (Pers) K.Shum (Peru Zakkumu)

Familya, Apocynaceae

Yaklaşık 3-4 m boylanabilir,

Yaprakları ince uzun, sarmal dizilişli,

Çiçekleri parlak sarı ve boru

şeklinde,

Meyve yeşil renkli,

yuvarlağimsı ve üç loblu

Bitkide süt rengi özsuyu

bulunur.

Viburnum opulus L. (Adi Kartopu)

Familya, Caprifoliaceae,
4-5 m boylanabilen çalı,
Genç sürgün ve dalları gri renkli,
Yaprakları geniş oval, 3-5 loblu,
Dıştaki çiçekler verimsiz, içtekiler
verimli,
Meyve parlak kırmızı,
Çoğunlukla kuzey doğu, nadiren
İç ve Güney Anadolu'da yaygın

Viburnum tinus L.

(Defne Kartopu)

Vatanı Güney Avrupa'nın Akdeniz kıyılarıdır.

Aktif kirece dayanıklıdır,

Donlara duyarlı,

Işık-yarı gölge bitkisidir,

Tohum ve çelikle üretilir

İlkbaharda yumuşak çelik,

ekim ayında daldırma ve

yanıştırma aşısı ile üretilir.

Weigela florida (Vangelya)

Doğu Asya, Çin ve Kore kökenlidir.
İlman iklim bölgelerini sever,
Işık-yarı gölge bitkisidir,
Tohum ve çelikle üretilir, Çelikle üretim
esastır.

Wisteria sinensis (Mor salkım)

Çin kökenlidir,
Hafif asidik, gevşek, organik maddece zengin,
rutubetli sıcak toprakları sever,
İlman sıcak yerlerde yetişir,
Baklaların içinde 1-3 adet tohum
bulunur,
Işık-yarı gölge bitkisidir,
Daldırma, kök çeliği veya erken
ilkbaharda sert çelik ile üretilir.

Yucca gloriosa (Avize Ağacı)

Kuzey Amerika'nın Güney bölgelerinde,
Sıcak ve ılıman iklimlerde yetişir,
Işık bitkisidir,
Sarımsı beyaz renkli çiçekleri geniş bir
çan biçiminde ve aşağı sarkıktır,
Üretimi kök bölünmesi, gövde çeliği ve
tohum ile yapılır.

Evonymus japonicaL. (Taflan,Papaz küllahı)

Familya, Celastraceae,
Vatanı Japonya, Kore ve Çin,
Ilıman ve sıcak iklimlerde yetişir,
Tohumları beyaz renkli,
Işık-yarı gölge ağacı,
Meyveleri açık karmen
kırmızısı renginde,
Tohum ve çelikle üretilir.

Forsythia giraldiana (Altın çanı)

Familya, Oleaceae,
Vatanı Kuzeybatı Çin,
İlman ve güneşli yerleri sever,
Tohumlar dar bir kanatla çevrilmiştir,
Işık bitkisidir,
Tohum (yaz başında) ve çelikle (yaz
sonunda) ve daldırma (sonbaharda) ile
üretilir.

Hedera helix L.

(Ağaç sarmaşığı, duvar sarmaşığı)

Ilex aquifolium (Çoban püskülü)

Aquifoliaceae fam.,
Türkiye'de Karadeniz, Marmara
ve Güney Anadolu'da, Yarı
gölge-gölge şartlarında yetişir,
Meyve çekirdekli sulu, parlak kırmızı
renkte,
Tohum ve çelik ile üretilir.

Myrtus communis L. (Yabani Mersin)

Myrtaceae fam.

Güney Avrupa, Batı Asya ve Akdeniz çevresinde,

Tohumları sert kabuklu çok sayıda,

Işık- yarı gölge bitkisidir,

Meyveleri yalancı üzümsü meyve olup

siyah mavimsi renktedir,

Tohum ve çelikle üretilir.

Jasminum officinale L. (Beyaz yasemin)

Oleaceae fam.

Anavatanı Asya,

Sıcak ve ılıman iklimleri sever,

Işık-gölge bitkisidir,

Çiçekler beyaz renkli, kokulu,

Tohum ve çelikle çoğaltılır.

Juniperus horizontalis L. (Yayılcı Ardıç)

Cupressaceae fam.

Anavatanı Kuzey Amerika,
Işık-yarı gölge bitkisidir,
Üzümsü kozalakları
mavimtrak renktedir,
Çelik ve tohumla üretilir.

Juniperus horizontalis

Kerria japonica L.
(Kanarya gülü)

Familya Rosaceae,
Vatanı Çin,
Sıcak ve ılıman iklimlerde yetişir,
Meyve içinde 1 adet tohum bulunur,
Işık ve yarı gölge bitkisidir,
Çelikle üretim esastır.

Lagerstroemia indica L. (Oya Ağacı)

Familya, Lythracea

Asyanın doğusu, Japonya, Kore, Çin
Filipinler'de ve ülkemizde yaygın,

Sıcak ve ılıman iklimleri sever,
Meyve içerisinde çok sayıda

tohum vardır,

Işık ağacıdır,

Tohumla, sert, yumuşak

ve kök çelikleri ile çoğaltılır.

Laurus nobilis L. (Akdeniz Defnesi)

Lauraceae fam.

Balkanlar ve tüm Akdeniz kıyılarında, Ege, Marmara ve Karadeniz kıyılarında yetişir,

Meyve içinde 3-5 mm bir adet sert tohum bulunur,

Yarı gölge ağacıdır,

Herdem yeşil,

Tohum, yumuşak ve yarı olgun çelik ve daldırma ile üretim yapılır.

Ligustrum vulgare L. (Kurt Bağrı)

Familya Oleaceae

Avrupa, Kuzey Afrika, Batı Asya, Karadeniz kıyıları,

Ilıman iklim yerlerini sever,

Işık gölge bitkisidir,

Tohum, yeşil çelik (erken ilkbahar),
yarı olgun çelik (yazın), sert çelik
(sonbahar)le üretim yapılır.

Mahonia aquifolium L. (Mahonya, Sarı Boya)

Berberidaceae,
Kuzey Amerikanın batısı,
Ilıman iklimlerden hoşlanır,
Işık-gölge bitkisidir,
Tohum, yeşil çelik veya
kök çeliği ile üretilir.

Mespilus germanica L. (Muşmula, Döngel)

Familya Rosaceae,
Batı Asya, Güney Avrupa,
Kuzey Amerika, Karadeniz,
Marmara ve Orta Anadolu,
İlman iklim bölgelerini sever,
Işık-gölge bitkisidir,
Tohum, daldırma(sonbahar ve erken ilkbahar),
sert çelik (sera şartlarında) ile üretilir.

Passiflora caerulea L. (Çarkıfelek)

Familya, Passifloraceae,
Peru, Brezilya
Sıcak ve ılıman iklimi sever,
Yassı tohumları çok sayıdadır,
Işık sever,
Tohum, aşı ve çelikle üretilir.

Philadelphus coronarius L. (Yalancı Yasemin, Filbahri)

Familya, Saxifragaceae,
Güney Avrupa'dan Kafkasya'ya kadar,
Ilıman iklimlerde yetişir,
Işık yarı gölge ağacıdır,
Tohum ve çelikle üretilir.

Punica granatum L. (Nar)

Familya, Punicaceae,
G. Amerika, G. Afrika, Avustralya, Akdeniz
Ülkeleri,
Güneşli, sıcak korunaklı yerleri sever,
Işık yarı gölge ağacıdır,
Tohum ve çelikle üretilir.

Symphoricarpos albus L. (İnci alıısı)

Familya Caprifoliaceae,
K.Amerika'nın batısı, Kanada
İlman iklim böl. Sever,
Işık yarı gölge bitkisidir,
Tohum ve elikle üretilir.

Rhododendron ponticum L. (Orman Gülü)

Familya Ericaceae,
Doğu Asya'dan Kafkaslara kadar,
Nemli, yarı nemli, güneşli yerleri sever,
Tohumları oldukça küçük, boldur,
Işık, yarıgölge bitkisidir,
Tohum, kök çeliği, yandan kertikli
aşı, yumuşak çelik, hendek ve
adi daldırma ile üretilir.

Camellia japonica L. (Kamelya)

Familya Theaceae,
Çin, Japonya , Kore kökenlidir,
Sıcak ve nemli yerleri sever,
Yarı gölge ağacıdır,
Tohum ve çelikle üretilir,

Cytisus alpinus Mill.
(Dağ sarı salkımı)

Ficus pumila L.
(Tirmanıcı Kauçuk)

Paeonia suffruticosa L.
(Şakayık)

Tamarix gallica L.
(Fransız Ilgını)

Spiraea L. (İspirye)

Bu sunum www.bahcebitkileri.org ve www.bahcebitkileri.org/bitkibiyoteknolojisi sitelerinde yayımlanmıştır.

Sunumu hazırlayan: Prof. Dr. Yeşim Yalçın
Mendi

Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Bahçe Bitkileri Bölümü